

Esse de doa ori intr'o
luna, adeca in 1 si 15
dupa c. v. in formatu
de o cola si 1¹/₂.

Atâtu manuscrip-
tele câtu si banii de
prenumeratiune sê se
adreseze la redapti-
une, localulu acestei-a:
Strat'a postei vechie nr.
1. etagiulu l. nr. 96.

AUROR'A ROMANA.

Foia beletristica.

Pretiuulu de prenu-
meratiune pentru pro-
vinciile austriace : la
anu: 5 fl. la ¹/₂ de anu
2 fl. 50 cr.; pentru
Romania si straineta-
te la anu 6 fl. 20 cr., la
¹/₂ de anu 3 fl. 10 cr.
v. a. — Prenumerati-
une la trei lune nu se
primesce.

Anulu I. 1863.

Nr. 3.

Pest'a 1/13 Fauru.

Canteculu romanescu.

Auditu-ati voi vr'odata unu cantecu romanescu ?

Sentitu-ati cea dorere, ce'n sufletu vi-o trezesce ?

Petrunsu-ati cea dorintia, ce tonu-i vi-o rostescce,
Dorinti'a, ce nepotii d'in mosi o erediescu ?

Tieranulu, candu ingropa sub glia grâulu seu,
Pastorulu, candu vighieza pe munte langa turma,
Pescarulu, candu trudesce in agrulu fâr' de urma,
Feciorulu, candu dâ mana cu durulu Marte-Dieu;

Fetiti'a, candu-si plange dorinti'a sa la flori,
Maicuti'a candu adorme puisiorulu, ce-i suride,
Copilulu prim'a-ora, candu gur'a si-o deschide,
Betranulu, candu presimte a mortii reci sudori:

Romanulu par'câ n'are fâr' tonuri de suspinu,
Pe lir'a lui sonora urgi'a de ursita
Lasâ o corda numai, pe carea sê tramita
In aerele surde, ce-i arde, arde'n sinu.

De ce nu canti, Romane! si tu ca alti vecini?
Au nu-ti e cerulu vînetu, au nu-ti e tier'a buna?
Au Domnedieu nu puse pe ea, ca si-o cununa,
Rodirea si frumseti'a, de ride la straini?

Au senti tu dor' Romane! ce-ai fostu in tempi trecuti,
Au spune-ti alu teu nume, câ este'n lume-o tiera,
C'a fostu in lume-unu populu, ce n'a sciutu de feara,
Câ radiele-i perira, ca si cometi cadiuti?

Au vedi tu vinitoriulu incinsu de nori prea grei,
Si-o trista presentire in sufletu te petrunde?
Au doru-te si-acuma acele plâgi profunde,
Ce le-a infiptu trecutulu in tine si 'ntr'ai tei?

Gemutu-amu seculi, seculi, ca umbrele'n abisu ;
De plansu ni-su rosii ochii si vocea stinsa'n jale ,
O ! Domne, indurare ! Câ-ci cerurile tale,
Inchise prin orgoliu , la lacrimi le-ai deschisu.

Zacharia Boiu.

Celu de pe urma duce dacicu.

(Novela istorica.)

(Inchiare.)

III.

Erá nopte. Stelele si lun'a nu reversau radiele loru a supr'a pamentului, cerulu erá acoperitu de nori intunecosi, numai fulgerulu luminà d'in candu in candu, pentru unu senguru momentu, pregiurulu.

Erá tacere mormentala, numai cateodata sosise pe aripele ventului sunețulu infioratoriu alu tunetului de departe.

Re'ntorcerea ostei batute casiunã mare frica locuitoriloru d'in Sarmisegetus'a. Tota cetatea asepta cu temere si desperare urmarea bataliei perdute. Ori si unde se audieau numai plansete si vaete, ici plangeau mamele pentru perderea fiiiloru, colo lacremau sorele pentru fratii si amantele pentru amantii loru.

Getis'a erá sengura in chili'a sa. Siedeá desperata pe unu scaunu, lasandu capulu seu frumosu pe man'a-i mititica. Scirea cea trista mai câ nu-i luase mintile, planse multu, acum secã si isvorulu lacremiloru sale, si arare ori stergeã d'in ochii-si cate o lacrema. Apoi scolandu-se, se preamblá prin lilia, cate odata stete in locu si dupa cugetãri adanci, diariai pe fati'a ei stralucindu cate o radia de bucuria. Atunci totdeauna i vini in minte, câ pote n'a moritu amantele ei.

Peste cate-va minute usi'a se deschise si pasi in launtru sierbitoriulu lui Vezinas.

— Spune iute, ce s'a intemplatu ?

— O!...

— Spune, spune, nu te teme, ca diutu-a domnulu teu ?

— Dorere...

— Omule, ai grige ce vorbesci, spune-mi vediutu-l'ai candu a moritu ?

— Am fostu totu langã elu. Inse odata me tramise la rege. Eu implinfiu porunc'a. Mergandu catra rege, priviiu napoi si vediuiu, câ domnulu meu este incungiuratu de Romani. Voisemu a curge intru ajutoriu, dar' intr' aceste se facu pulvere mare si nu-lu mai potuii vedé... Nu peste multu se'ntorse noroculu bataliei, noi ne retraseramu, dar' domnulu meu nu vini cu noi.

— Asiã dara a moritu, inca si mortea-i a fostu eroica!.. Bine-e, deca Domnedieu nu ne lasã sê fimu fericiti, fie voi'a lui!... Ti-multiamescu, câ-mi dadusi deslucire.

Servitoriulu se departã.

Vediutu-ati vre-odata o lilia rupta de catra radecina?.. o lilia carea inca mai traesce, colorele ei inca suntu vie, frumose, — inse cu tote-aceste scimiu, câ se va vestedí, câ nu pote traí, pentru câ-i lipsesce poterea de vietia: astufelu erá Getis'a.

Nu mai erá nici o indoieala, care-i

dede mangaiare; s'a intemplatu acea, de care s'a temutu atâtu de tare, a moritu junele multu iubit.

Ea nu se mai cugetà despre vietia, ci numai despre implinirea juramentului, facutu lui Vezinas in momentelu despartirei.

— Ah! ce me indoescu! — cugetà — de ce sê mai traescu in lume, sengura, fara densulu. Nu potu gustá mai multu vre-o bucuria, deci mai bine voi mori!

Apoi scose d'in senu o iega si o goli pana'n fundu.

Momentu infioratoriu!

Inca cate-va minute si apoi sufletulu ei celu curatu va parasí acestu pamentu si va sborá susu intre stele.

In minutulu acestu-a se deschise usi'a si pasi in launtru — — Vezinas.

Domne Sante! Ce insielatiune grosava! Vezinas mortu pe campulu bataliei, si Vezinas totu atuncia in chili'a fetei lui Boerebistes, — cum se pote asta?

Getis'a vediendu-lu lesinà indata.

Junele duce o prinse in bratie si stropindu-o cu apa, dens'a peste cate-va minute se tradi.

— Am cugetatu, câ ai moritu. — incepeá fetiti'a, cautandu cu ochii sei cei mari si frumosi la Vezinas; — omenii cei rei mi-au spusu multe lucruri triste despre tine. Unu blastematu ni-a adusu vestea, câ tu ai moritu in batalia. Domnedieu sê-lu bata pentru mintiun'a ast'a! Eu audindu de fatal'a intemplantu, credinciosu juramentului meu, beuiu veninu si am — moritu. Inse am invieatu. Hahaha! Dar' siedi la noi cum mai traesci?

— Domne Sante! ea a nebunitu! — Getisa, stelisior'a mea trediesce-te, eu sum aici, iubitulu teu. N'am moritu in batalia, dar' vediendu câ nu voi poté scapá altufelu, m'am culcatu si eu intre

morti; Romanii au trecut peste noi si departandu-se, me folosiiu de intunecimea serei si re'ntornaiu norocosu.*)

— Ce vorbesci! Acuma vedu, câ tu nu esci iubitulu meu pe care acceptasem, tu esci altulu, care vrei sê strici bucuri'a mea, nelasandu-me sê moriu atâtu de ferice! O! ce morte frumoasa fu a mea! Tu strainule de ce-ai vinitu aici, de ce nu me lasi sê moriu. Vedu, câ nu esci amantulu meu, tu esci altulu, te cunosc bine, nu me vei insielá....

Fetiti'a se facu totu mai vânetu, apoi lesinà si peste putinu sufletulu ei parasi trupulu moritoriu.

Vezinas, soldatulu celu fara'ndurare in batalia, carele taià pe inimizii sei fara crutiare, incepù a lacremá amaru....

Dar' de ajunsu! Nu vreu sê storcu lacremi d'in ochii cetitoreloru sentitore, deci se intrerumpemu la acesta scena trista continuarea acestei intemplantu. Numai cate-va cuvinte mai am sê spunu, spre inchiare.

Dacii, dupa acesta perdere, si-culesera tote poterile si portara mai multe resboie in contr'a Romaniloru. Vezinas escelà totudeaun'a, erá totu in fruntea ostei si cercà cu sila morteu, ce par' câ fugeá de densulu.

Inse cerulu se'ndestulì cu atâte suferintie ale Romaniloru si in 18 Sept. 96 mantui tronulu Romei de unu omu atâtu de ticalosu.

Morteu lui Domitianu fu di de serbatore in totu imperiulu romanu.

Dupa densulu urmà pe tronu betranulu Nerv'a, dupa-acestu-a Traianu.

Elu portà doue resboie in contr'a daciloru, pana in urma i nimici de totu.

Decebalu in locu de selavia si-alesa morte eroica, si se'npunse insu-si cu sabi'a; ceia-l-alti daci perira toti, séu scapara in alte tieri, unde se amalgamisara cu popore de acolo.

*) Dio Cassius, cartea 67. cap. 11.

In batali'a cea de pe urma cadiu si
Vezinasu, — celu de pe urma duce
dacicu.

Traianu aduse in Daci'a desiertata

colonie Romane, d'in totu imperiulu seu.
Nepotii acelu colonie, dupa atate tem-
puri furtunose, vietuimu si adi!

Iosifu Vulcanu.

R O M A N ' A .

Asi voi se ffu o flore,
Ce respande la mirosu,
Demaneti'a la recore,
Candu pregiuru-i rourosu;
O! dar' florei nu-i prea bine,
Adi resare si-apoi mane,
Vescedita cade josu
Pe pamentulu celu lutosu.

Ci mai bine-o capriora
Prin Carpatii 'nverditori,
Frumosica, sprinteniora,
Ca s' atragu pe trecatori.

Dar' fiindu o capriora,
Frumosica, sprinteniora,
M'ar vede vre-unu venatoriu,
Trage-ar arculu ca se moriu.

Ci asi fi mai bine-o dina,
Pe alu lumei oceanu,
Ca s' atragu nai'a straina
Intre valuri d'in limanu;
Ci totu tare n'asi oftá,
Cá-ci usioru s'ar intemplá,
Ca si eu se me cufundu
In oceanulu afundu.

Ci voi fi mai bine-o stea
Susu pe ceriulu celu seninu,
Voiu luci spre tier'a mea,
Unde-su' fiii lui Quirinu;
Se lucescu chiar intre stele,
Pe d'a supr'a tierei mele,
Totusi tare nu dorescu,
Cá-ci Romana me numescu!

Ioane Papiu.

Unu june si o juna.

(Novela francesca.)

(Urmare si fine.)

Ser'a, dupa cina, o luntritia li sierbea
amorzatiloru de petrecere in preamlare. Ei
plutira intre salce si o incredere dulce li de-
schise anim'a. Adelu n'avea nemica a dice;
numai o idea o ocupa: asta era Lucianu. Cu-
tote-cá avea in adanculu animei atari suveniru
de superare si amaritiune, totusi se resolu a
nu le desveli, lui Lucianu. Ea se desfeta candu
lu facea se si enareze placerile, amorulu; ea
voiea, ca elu se-i descrie pe junele acele feri-
cite, cari rivalisara cu ea.

Intr'o sera, candu luntriti'a se opri intre
ramii unei salce betrane, linisceea noptii nu
fu intrerupta numai prin sunetulu apeii carea
se lovea de impededamintele ce-i stateau in

cursu. Odorulu placutu alu frundiiloru june
implea aerulu, stelele schinteiau de d'in colo
de frundie, fara ca se strice misteriuului si in-
tunerecului.

Adelu, cu capulu plecatu pe peptulu lui
Lucianu, se sentiea forte fericita, si' si immul-
tia intrebările despre junele cu cari elu si-a
mpartitu amorea; asemena unuia-ce pati fran-
gere de naie, care, aruncatu la tiermurele cur-
gerei, se 'ntorna si privesce cu placere la un-
dele repedi si potinti pornite spre a lu bucati
batendu 'lu de stance, ascultandu-li sunetul
predicatoriu de perire care se mesteca cu vije-
titulu ventulu infuriatu.

„Vorbesc-mi ce-va, dise ea catra Luci-
anu, despre juna pe carea o iubieai candu ai

venitu la mine mai pe urma ; unde-e ? iubesci-o inca ? frumoasa erá ?

— La aceste doe întrebári — disc Lucianu — ti-voiu dá numai unu respunsu : nu sciu mai multu unde-e. Nu erá prea frumoasa ; inse aveá, ceva insusire placuta aveá nescce mane placute, vocea ei aveá atare svavitate ce intipuirea numai angeriloru atribue, si pèrulu ei, frumosu blondinu erá mai finu si mai mole de câtu matas'a."

Aci urmà unu momentu de tacere.

Lucianu, vorbindu, si-a fostu pusu mane pe perulu coconei L.... si acela erá tocma asiá de frumosu blondinu, tocma asiá mai finu si mai mole decâtu matas'a. Lucianu fu ore-si-cum suprinsu de astfelu de asemenare.

Cocon'a L.... pricepeá, câ cu ce se ocupa amantele ei, si sentieá cu o bucurie nepusa cum se jocá Lucianu cu perulu ei celu frumosu.

Dupa acea disc Lucianu, sê plece in de-reptu, câ-ci se temeá nu cumva sê-i fia frigu. Adelu nu-i respunse nimica. Luntriti'a prin poterea lui Lucianu, se rentornà. Adelu in tempulu cest'a se afundá intr'o visare delicio-sa. Incepù a cantá o melodie simpla si pe-trundietoria. Vocea ei, ajutata de emotiune, vibrá in midilocu liniscei de nopte.

Lucianu ascultá ; retinù miscarea cu ramii pana si resuffarea.

Intr' acea abia trecusa trei septamane, si Lucianu incepeá a aparé distrasu preocupatu. In ser'a mai de nainte ea in-sa-si i-dise remasu bunu, si-lu rogà sê plece.

Adelu lu-vediu intr'o demanetia suindu-se pe caru si tienendu calea catra Parisu.

Adelu tienù a minte multu tempu fericirea ce avù cu Lucianu pana fu la ea. Nu poteá plecá neci intr'o parte unde se nu-si fi petrecutu cu elu. Ici sub lilielie aste cetira la o-l-alta ; cole pe muscii ceia 'si facura unu repausu plinu de desfetare. Ici o salca betrana, carea intr'o sera li-a opritu luntriti'a ; cole o tufa de rose carea'nfloritu antaie, si'n tote dilele produse rose.

Intr' acea cercá midilocu ca sê se ocupe mai nemidilocitu eu elu. Ce se atinge de Lucianu elu nisuiá a strabate prin societâti. Fu condusu la o familie anglesa, unde se 'ncepù o alta vietia pentru elu. In famili'a amintita erá o juna frumoasa cu numele Sarah, atare persona placuta si liniscita, maretia, fricosa, carea domneá peste imaginatiunile sale. Câti-va amici ai lui lu-facura atentu ca intre elu si Sarah e cu potintia çasatori'a, si mai ver-

tosu avantajiosa d'in punctulu de vedere alu averei.

Lucianu li respuse :

„Nu averea me va detiermuri.“

Dise in sine :

„Averea numai nu me va detiermuri.“

Peti pe Sarah de la tat'a ei.

Lucianu nu erá avutu, inse aveá unu unchiu dupa care se credeá ca va sê crediteze.

Lucianu scieá forte bine câ n'are ce ásceptá de la unchiulu seu, si eata pentru ce nu. Unchiulu seu aveá o feta pe carea o cresceá pe nesciutu intr' unu satu. Intr'o di dise catra Lucianu :

Toti omenii te privescu de mostenitoriulu meu ; ei bine ! d' intr' acea nu va fi nemica. Eu am o feta carei-a voiu lasá totu bunulu meu despre care voiu poté despune. Inse, fiindu ca te pretiuescu, amu cugetatu la unu midilocu de ati asigurá fericirea... Te vei çasatori cu fet'a, si averea mea va fi a vostra.

Ei dara, fat'a erá unu picu cam diforme si aveá atare umoru forte nemodestu. Lucianu i dadù unu respunsu nepotrivitu si nu se rentornà mai multu la unchiulu seu.

Tat'a junei se dechiará câ si-ar da bucurosu fet'a dupa Lucianu, deca unchiulu lui i-ar asigurá inainte de casatoria, atare suma de bani, carea, alaturata cu cea ce elu ar da fetei sale, ar fi d'ajunsu pentru a li asigurá o esistintia cuvenita.

Lucianu se duse la unchiulu seu, i vorbi doe ore despre tote, numai de objetulu pentru care s'a dusu la elu nu, nu-si aflá loculu ; siedeá, se scolá, cara siedeá, in fine 'si formulá rogamintea. Unchiulu seu se dechiará cu juramentu, câ nu-i va da nemica, si 'lu tramise pe usia a fara.

Lucianu deveni desperatu, i scrisse epistola. Unchiulu seu caletori cu fet'a sa pe catva tempu nedetiermuritu. Lucianu se 'nchise in chilia sa, si cercá midiloco câtu se poteá mai cuvenite pentru a 'si pune fine dileloru sale. Pistolulu.... veninulu.... carbunele.... rifulu.... erau mai-ca egali 'naintea lui. In asta situatiune fu doe dile candu de odata intrá la elu unu necunoseutu, si-i aduse din partea unchiului seu unu contratu despre o suma egale cu cea ce inzedaru cerù de la unchiulu seu.

Merse apoi la parintele junei.

Jun'a Sarah aveá voie d' a se maritá, inse nu-i pasá se-se marite dupa Lucianu au dupa altulu. Creatur'a acesta, pe langa frumusetiea ei cea distinsa, aveá atare potere intie-

lesuale prin carea tieneá strictu legile cuventintiei si ale moralitatei.

Lucianu ar fi doritu sê o veda unu picu mai petrunsa, inse se poteá convinge lesne cá frumos'a Sarah vieá in resuflarea amarei, si n'ar fi fostu cu cuventintia sê-se caiasca de astfelu de inocintia dulce, de astfelu de síela fricosa.

Cu unu cuventu Sarah erá forte frumosa: —

Inse erá un-ceva siodu in figur'a asta poetica; Sarah, in conversatiunile ei cu Lucianu, nu-i respondeá la spresiunile de amore, decátu prin atari proiepte atingatorie de carutiile de curte.... Si spunea precisu cá cate trebuie se fia; apoi se ocupá cu algerea sierbitoriloru.

Intr'o séra, candu se duse Lucianu a casa, portariulu i dise:

„Domnulu nu locuesce mai multu aici ci sub Nr. 15 totu in strat'a asta; éta chieie'a casei noue, carea mi-sa datu d'in partea unchiului spre inmanuare.

— Dar, dise Lucianu, unde su hârtiele si... si mobilele mele?

— Tote 'su straportate, si chiliea in carca ai locuitu e venduta.

Lucianu cugetá ca viséza.... Se duse sub Nr. 15 si fu introdusu intr'o localitate completa, mobilata cu cea mai mare elegantie si cu celu mai nobilu gustu; nu lipseá nemica: sculele de lipsa precum si cele pentru comoditate erau pregatite. Se poteá vedé cá mobilarea acésta nu fu incredintiata numai tapetierului.

Lucianu se culcá intr' unu patu minunatu de frumosu, inse nu potú dormi; nu ca dora patulu ar fi fostu tiapenu, ci preocupatu totdeodata cu casatoria fiinda si cu binefacerile cele misteriose ale unchiului seu, asemená unu poetu care céra cu tariea atare rimu au atare cugetu fugitivu.

In diu'a urmatoria demaneti'a primí o epistola de la Adelu statatoria d'in cuventele urmatorie:

„Voiu caletori pe cateva lune.“

— Serac'a Adelu! dise Lucianu; va fi auditu de casatoria mea.... Ei, dise elu, de o parte cu ideiele triste; e tempulu d'a cugetá seriosu.“

Se puse la mes'a de scrisu. aflá in puiculu ei tote ce-i erau de lipsa pentru scriere.

Scrise titlulu: „Stimate unchiule.“

Observá cá e tardiu, si lasa epistol'a ne finita pentru cá sê merge la Sarah.

Sarah lu-acoprinsé cá si totdeun'a; d'in-ce in-ce se apropieá momentulu casatoriei loru,

inse Sarah nu se pareá mai agitata decátu pana acú.

Ea se puse la piano si cantá cu atare voce placuta, inse monotona si fara spresiune.

Ari'a ce o cantá erá tocm'a aceea, carea o cantá Adelu pe riu cu cateva lune mai nainte.

Lucianu fu petrunsu de atare emotiune; plecá.

A casa aflá o cosiarca plina de unceva alesu cu mare distinctiune. Alegerea de colore objeteloru d'in cosiarca erá facuta cu luarea-a minte la colorela blondina precum erá si Sarah.

Diu'a nuntii erá detiermurita peste trei septemane.

Ser'a se duse la Sarah, nu o aflá in salon; si fiindu mai multe usie de diumitate deschise, intrá dupolalta prin mai multe, si aflá pre Sarah in chiliea ei.

Ea devení rosia cá si o cirésa. Acest'a fu a doua emotiune ce observá Lucianu pe fatiea ei.

Cea d'intaie erá o emotiune de confusiune si impatentia, tocm'a pentru atare observatiune ce facú Lucianu-cam fora bagare de sema-asupra confectureloru cari le facea ea insasi cu mare placere.

Cea a dou'a erá o emotiune unu picu mai vederata adeca atare mestecu de confusiune si impatentia.

Ea mustrá pre Lucianu pentru libertatea cu carea intrá la ea in chilie. Lucianu se scusá cum se potú mai bine; inse in umorulu siodu alu domneloru existe atare particularitate care trebuie se aiba miscarea lui; cele mai bune argumente, demonstrârile cele mai evidente, motivele cele mai poteroase nu-i potu impedeá mai multu miscarea decátu petricelele curgera riului: riulu murmura unu picu mai cu sunetu si apoi 'si continue calea.

Lucianu esi. Umorulu reu e stricatosu; nu scieá ce sê face, 'si consacrá tempulu pre a face visita la cocon'a Sarah, si cugetá se facea visita la unchiulu seu.

Unchiulu seu lu primí cu recela, numai in ser'a trecuta se rentorse a-casa d'in caletoriea intreprinsa. Lucianu' i aratá recunoscintia dupa cum numai potú.

Unchiulu seu incepú:

Ei domnisorule, dora esci nebunu? Dora credi cá o sê te donezu cu binefaceri pentru cá esci neascultatoriu si nemultianptoriu?

— Dara.... dise Lucianu.

— Dara, dise unchiulu seu, eu nu ti-am donatu nemica, neci cá ti voiu doná; eu nu voiescu sê vedu pururea neci pe cocon'a pe

care a o iei, neci pe dta; neci câ voi primî mai multu epistole dela dta.

Lucianu esî.

Candu sosî a casa, i dîse portariulu: „Eata o epistola ce ti aduse sierbitoriulu unchiului Dtale.

— No, cugetâ Lucianu, ce voiesce inca cu mine betranulu acestu cerbicosu? De e atare presentu voiû sê-lu refusu.

Desfacû, epistol'a; ea erâ de la Adelu.

„Amice, dîse ea, caletori'a mea va tiené peste totu sesonulu placutu: eu m'asiu semti fericitâ déca mi-ai primî casuti'a de campie pentru locuire pe tempulu caletoriei mele. Crede mi câ ieu parte si eu in fericirea ce vei gustâ; cugetu câ casatoriea-ti va fi d' astfelu plina de fericire. Nu mi refusâ rogamintea; câ-ci mi-vei casuinâ superare.

Lucianu se pogori d'in etagiu si dîse ca tra portariu:

Cum ai potutu crede câ aducatoriulu epistolei cesteia se fi atare sierbitoriu alu unchiulu meu?

— Eu l' am cunoscutu bine, dîse portariulu, e naltu brunetu cu vestminte sure.

— Neci-de câtu, dice Lucianu; sierbitoriulu unchiului mee e unu betranu micu de statura, si cu vestmentu venetu.

— Ti-oiu aretâ domnule câ e dreptu, câci unchiulu dtale are mai multi sierbitori: si acesta e tocma acela care a nchiriatu locuintia in carea locuiesci dta; acest'a a adusu mobilele si a condusu tote intocmirile.

Lucianu, voindu a se sui in chilie pe trepte statû nemiscatu. O idea i cuprinse cugetarea:

„Sierbitoriulu care mi aduse epistola de la Adelu e acela care a nchiriatu locuinti'a! Si unchiulu meu care néga asiâ formalmente!..“

Esi d'in chilie se duse la portariulu locuintiei de mai nainte si-i facû intrebare asupra persoanei carea i-a mutatu objetele in locuinti'a d' acuma.

„E atare omu brunetu, dîse portariulu, cu imbracamente sure.“

Lucianu statû catu va tempu cufundatu in cugete.

„Si cine locuiesce cu chilia mea? intre-bâ Lucianu:

— O domna.

— Ce felu de domna?

— Frumosa, blondina, forte modesta, si trista.

— Sierbitoriulu înbracatu in suru nu vine sei faca visita?

— O data au de doa ori pe di!

Lucianu se întorse a casa, preocupatu si ngrigitu forte. In diu'a urmatoria demaneti'a sosî unu tramisu de la tat'a Sarahei. Aduse o epistola si proieptulu contratului.

In epistola i recomandâ socrulu seu sê se pregatesca cu tote pentru ceremonie.

Condițiunile contratului erau totu acele ce 'su a tutoru contracteloru de casatorie, condițiuni cari oprescu ur'a, necredinti'a, restringerea perfida, intentiunea injuratoria.

Unele mai vertosu aveau de scopu evidente de a tiné pe Sarah in deplina independintia de barbatulu ei, si tocm'a d' a-lu tiné pe elu in atarnare de ea.

Lucianu dadû o epistola tramisului ca sê o duca la parintele Sarahei. Apoi se duse sê faca despusetiuni pentru vestirea in beserica a findei loru casatorie.

Pregati tote.

Dupa cinci spre diece dile se tredî Lucianu mai fericitu decâtu neci odata in viet'i sa. Vineau sierbitorii si intrebau ca unde si in care ora trebue sê sosesc carutiile. Se duse la locuinti'a de mai nainte si fara sê dica ceva portariului se sui pe trepte. Batû la usia.

Adelu insasi i deschise usi'a.

Deveni palida câtu lu-vediu. Apoi se sprîjini pentru ca sê nu cada, si facû semnu lui Lucianu sê sieda.

„Adelu, astadi e diu'a nuntii mele.“

— Sciu, dîse cocon'a L....

— Peste doue ore voiû fi fericitu.

— Sciu; si eu me voiû duce la beserica, si nimene nu se va rogâ mai ferbinte decâtu mine pentru fericitarea dtale.

— Adelu, spune-mi adeverulu, indesiertu vei ascunde ce-va, eu sciu tote. Tu mi-ai inchiriatu si mobilizatu locuinti'a in carea locuiescu acû. Tu mi-ai tramisu contratulu; tu mi-ai tramisu cosiar'e a plina de tote.“

Adelu si-plecâ capulu.

„Ai remasu seraca, dîse Lucianu, pentru ca sê-mi faci si dai midiloce ca sê me casatorescu cu alta juna.

— Eu nu sum seraca, dîse Adelu incetu; eu asiguraiu esistinti'a mamei mele; mi-sustinuiu casuti'a de pe campie, si tote de ce am lipsa.“

Lucianu deschise usi'a si strigâ; intrâ unu individû; care duceâ o cosiarea destinata pentru Sarah.

„Adelu, dîse Lucianu imbraca-te; cu tine me voiû casatori, tu-mi vei fi nevesta peste doue ore. Ne ascêpta in beserica.“

Adelu cadîu in genunchi de diumetate morta.

„Imbrecate, iubita Adelu, incepû Lucianu, redicandu-o si stringandu-o catra peptu; tote sunt gat'a.

Eu affaiu in cas'a voastra, multiamita mamei tale, in carea me incredû, dicu affaiu cele de lipsa, vestirile nostre voru fi publicate: totesu gata.

Se audî sunetu de carutia. O domna be-trana se pogori d'in ea, aceea erá mam'a coco-

nei L.... imbrecata in vestminte stralucite; Adelu nu poteá grai unu cuventu. Mama-sa o imbrecá, pana-ce Lucianu merse sê faca nescari despusatiuni.

Ea se 'mgrigi ca fet'a ei sê fia chiar asiá de bine infrumsetiata ca si Sarah.

Peste doue ore, Lucianu si Adelu erau singuri, inchisi la o-l-alta in casuti'a de campie.

... U.

F O I S I O R A.

Amorea si fasele ei.

I.

... e e amorea?

Amorea e unu misteriu divin, — fantasi'a cea mai sublima poetica?

Ah! de ar fi in stare unu pamentenu ca sê definieze deplinu acestu cuventu maretiu! acest'a idea maiestosa!

Amorea e deodata cu creatiunea. — Ddieu a creatu lumea, si intr'ens'a pe omu pentru, ca sê arete amorea sa catra lume, — si in anim'a omului a creatu amorea, pentru ca omulu sê aiba amore catra Ddieu si genulu seu. — Amorea a fostu, e, si va fi in lume baz'a generatiunii, darulu, si legatur'a societatii omenesci.

Amorea e poesi'a teneretieloru, — e fericirea etatii de primavera a omului. — Nici unu poporu nu s'a potutu desbrecá de ea, — si pentru acest'a, tote poporele o au de objetulu celu mai naturalu si sublimu in poesiele loru.

Romanii vechi indumnedieira ide'a acest'a, si disera, cá amorea insa-si e unu dieu, — seu amorea, are dieulu seu. — Eata „A m o r“! pe care lu-intipuirea de

o fintia ce existe in tipulu unui pruncu frumosu si nevinovatu. — In mana i dederu arcu sagetatoriu, in spate i pusera vagin'a cu sageti, — eara de vestminte lu-lasara saracu. —

Misiunea acestui dieu erá, ca sê sagete anim'a omului, — pentru ca sê-lu devinga si sê-lu faca supusu — amorosu. Acest'a anima e fantan'a amorei, de ací isvorescu fericirile omului, si cele intipuite, si cele adeverate. — Si pentru acest'a, amorea se diferesce in aceea intre amanti, si in aceea catra familia, natiune patria si religiune, si se profaneza adeseori si catra alte objete.

II.

Amorea intre amanti, amorea cea curata, dupa legile firei si cele morali e o adeverala fericire. — Asiá a iubitul A m o n pe T a m a r e, R o m e o pe I u l i a. —

Acest'a amore adeseori se preface in patima si morbu sufletescu.

Are influintia a supr'a animei, cá-celu cu patim'a acesta, acusi ofteza, acusi suspina, — galfediesce, rosiesce, tremura, si arde; are influintia a sufr'a su-

fetului, că-ci totu cugeta, spereza, se teme, viseza dulce, viseza greu, acusi e fericitu, acusi nefericitu!

Sapho poet'a greca, scrise lui Phaonu, amentelui seu despre sine, asiá: „Abiá te vedu, nu am cuventu, limb'a mi-a amurtitu, puterea mi-a secatu, foculu cutriera fara incetare in osele mele, — fiori cuprindu trupulu meu, galfediescu ca si ierb'a plivita, suspirulu si viet'a 'mi dispare!“

Mintea si intieptiunea nu e in stare adeseori a predomni afeptele animei.

Eununchu unu teneru nobilu d'in Egiptetu cu asiá pasiune a iubitu pe regin'a, — in câtu perdiendu prejudecarea a buitu in chili'a ei. Regele prinse pe ospele indresnetiu si intrebá pe poet'a Apoloniu Rodiu, ce judeca cum sê-lu pedepsesca? Poet'a pricependu patim'a tenerului respunse: „Ierta-i ca sê mai iubescá, că-ci lui cea mai mare pedepsa i este a iubi, si a fi neiubitu!“

Hoemon d'in Teb'a se sinucise pentru Antigone, — Biblis pentru Caunase s. c. l.

Deucalion si Tebu dice, că in Greci'a se estindeá o stanca inforatoria la marea Leucas, de pe carea, amorosii cei capiatu se aruncá in mare. Ací s'a aruncatu Sapho, si Calice.

Dupa date statistice, si deosebi dupa marturisirea doftorului Graumann, carele visitá mai multe spitale de nebuni in Europ'a, se aréta, că mai multi de jumetate nebunira d'in amore.

Mahumedu, vediendu, că câta influintia are amorea asupr'a omului, a folosit'o de medilocu si principiu pentru fundarea invetiaturei lui, — si viet'a d'in lumea aceea-l-alta nu o potù face credintiosiloru lui mai placuta si fericita. de câtu incredintiandu-i, că acolo voru petrece cu fetele cele frumoase d'in Hauri.

(Va urmá.)

Cununa de noutâti.

* * Frumos'a poesía, ce comunicâmu tâmu d'in anima acestu decretu de multu in fruntea nrului nostru de adi, e un'a doritu

d'in acele produse ale st. autoru, ce voru esi câtu de curendu sub titlulu de „Sunete si Resunete,“ deci ne folosimu de acest'a ocasiune pentru a recumendá de nou atentiunei on. publicu, acea brosiura de poesii, despre care mai facuramu amintire in nrul 1, in rubric'a „Literatura.“

* * Avemu placut'a ocasiune de a inregistrá o noutate forte interesanta pentru toti Romanii. Scimu toti câte pedece mai intimpiná acelu-a, carele a voitu sê-si castige vre-o carte romanesca de peste Carpati; astadi spre bucuri'a nostra, acele pedece sunt u de laturate, prin decretulu ministrului de politia, datu in 24. Jan. 1863. Salu-

* * D.Stefanu Biltiu este denumitu de profesoru de limb'a romana in gimnasiulu d'in Baia-mare.

* * Domnele d'in Romani'a arangeza o loteria in folosulu familieloru daunate prin inchiderea tieraniloru, carii voira a merge in 24. Ian. 1862 la Bucuresci pentru serbarea acelei dile. Objeptele de cascigatu voru constá d'in lucruri femeesci. — Esempulu demnu de imitatu si de femeile nostre d'in Austri'a.

* * Tenerimea romana clericala si gimnasiala d'in Aradu, a infintiatu la inceputulu anului scolasticu, o societate de leptura, pentru deprindere in limb'a, materna. Societatea are si o foia beletristica cu titlulu „Floricele,“ unde

se înscriu toate opurile mai succese; ni s'a tramis si noa unu numeru d'intr'ens'a. Zelulu si nobilulu scopu a tenerimeii d'in Aradu merita tota laud'a. — Dar' „Societatea de leptura“ d'in Oradea mare mai existe inca? — vomu primí bucuros atare însciintiare scurta despre starea ei.

L I T E R A T U R A.

(!) Avemu a mana o carte esita mai demultu si intitulata: „Iuli'a si Leon-tin'a, — séu Intieeptiunea si Vanitatea, tradusa d'in francía de Dn'a Adelin'a Olteanu, Craiov'a 1862. Ni pare bine, câ mai potemu salutá pe campulu literaturii inca o scriitore romana. D'in prevorbire se vede, câ st. traducatore, carea precum scimu noi e profesoresa, s'a ocupatu multu tempu cu crescerea unei domnisiore romane, si insu-si cuprinsulu cârtii întregi e in întielesulu acestu-a; descrie frumosu detorintiele unei femei ca sotía si mama, aretandu câ aceste suntu cele mai frumoase virtuti. Recumendâmu acesta carte cetitoriloru nostre. Pretiulu ei este doi dieceri.

* * Cetimu in „F oia pentru minte s. c. l.“ câ d'in poesíile laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu, mai suntu inca de vendiare vre-o 400 de esemplarie. Insemnâmu numai atât-a, sperandu câ aducandu acest'a la cunosinti'a publicului, in scurtu tempu voru trece toate esemplariile, ce cu atât mai vertosu ar fi de doritu, câ-ci atuncia renumitul poetu ar poté da sub tipariu si cele-l-alte opuri ale sale.

C O R E S P U N D I N T I A.

Beiusiu, Ianuariu 1863.

O societate de aptori magiari representase aici in lunele d'in urma a anului

trecutu mai multe piese teatrale; acesti ospeti incercandu-se a ni face distra-gere si petrecere cu productiunile loru mai rele de câtu bune, o tulira catra Ardealu, fara a poté imputá cu dreptulu beiusiniloru si mai alesu romaniloru, câ nu au fostu partiniti cu tota caldur'a; romanulu are o atragere firesca catra artele frumoase, ce i eleptriseza tota fiinti'a.

Aptorii nostri goi ca napulu, nepotendu oferí d'in prisosinti'a modestulu loru venitu pentru atare scopu filantropicu — asiá ce-va nici câ i-a plesnitu prin mintea cui-va ali cere — mai multi teneri si-au esoperatu permisiunea a poté esecutá atare piesa romana in folosulu daunatiloru prin focu; concessiunea de la locurile competente nu lipsi si eaca, „limb'a dulce si strabuna, limb'a care sê traesca, limb'a romanescă“ in fermecatorea si maiestos'a sa sunantia apare a trei'a ora pe bine in Beiusiu; anuntiulu câ va fi „teatru romanescu“ ca o schinteua electrica strabatù in totu cerculu, atragandu unu publicu numerosu de privitori, care de care voeá a contribuí in folosulu daunatiloru si pascandu-si ochii pe imbrecamintele natiunale, a-si desfetá sufletulu la audiulu incantatorei bimbe romane. — Junele si junii diletanti (numele lor? Red.) pareau a rivalisá in acurateti'a esecutarei. Ah! câtu e de impunetore limb'a romana pe bine!

Au representatu antáia ora: „Doi morti víi,“ vodeville, a do'a ora: „Nunt'a tierenesca“ — ambele piese de la V. Alesandri.

D'in venitululu incursu li s'a datu diumetate aptoriloru unguri, (vedi computulu comitetului pentru daunati, in „Concordia.“)

Romani! Én puneti man'a pe peptu si framantati întrebarea, ce vi o face unu frate alu vostru: deca n'a sositu

tempulu ca sê jertfimu, câtu potemu pentru de a ni vedé limb'a innaltiata si conservata pe bine prin o societate de aptori insotita in adinsu; si deca n'ar poté sustiné in cate-va lune romanii de prin cetâtile locuite de unu numeru mai insemnatu de ei astfelu de societate? — „primo necessaria si apoi lipsele nostre suntu milione“ e bine. numai noue ni lipsescu astfeli de apostoli a culturii natiunali, a latirei cunoscintieloru frumose, astfeli de faptori, cari au misiunea si devis'a a propagá dulcea nostra limba.

Adaugu inca un'a: aru face apoi unu lucru placutu talintele eminente desvoltate sub egid'a institutiuniloru libere, candu compunendu piese teatrale romanesce originale aru incungiurá turcismii, grecismii, rusismii si alte remasítie ale sclaviei nostre seculari, câ Dieu nu le pricepemu.

„Aurorei“ i poftescu sê dioresca in tota curtea si colib'a romanescă! (Mulliamimu. Red.)

P... de la Bonafica.

FELURITE.

(!) Unu omu scumpu audindu odata, câ s'ar fi descoperitu nesce coptore, ce se potu incaldí cu diumetate atâtea lemne, respunse: „Bine-e, asiá dara voiu cumperá doue si nici câ va trebuí sê mai incaldiescu.“

= Fridericu alu II., regele Prusiei, demandá sierbitoriului sê-lu trezesca demaneti'a la patru ore.

Intr' alta di demaneti'a intrá sierbitoriulu in chili'a regelui si i dise: Maestata! scola câ-su' patru ore.

— Lasa-me inca putintelu. respunse regele, eu sum prea obositu.

— Nici unu minutu! a trecut patru!

Regelui intru atâtu-a i-a placutu de acuratei'a si de detiermurirea acest'a stabile, in câtu s'a imbrecatu indata.

— Eata unu galbinu, bea pentru sanetatea mea, tu esci unu omu bravu, — i respunse regele Fridericu.

= Unu boieru englezescu invitá odata pe unu violinistu renumitu la prandiu. Inainte de ce s'aru fi pusu la mesa, intrebá boierulu de artistu, pentru ce nu-si aduse violin'a?

Artistulu observandu, câ elu numai pentru acea fu chiamatu la prandiu ca sê esecuteze cate-va piese, respunse: Violin'a mea n'are datina a prandí!“

(!) O locuitoria d'in Rom'a se planse imperatului a supr'a portârii barbatului seu. „Tota diu'a me necasesce si me batjocoresce. Acusi nu-i sum destulu de frumosa, acusi p'rea slaba — eu nu mai potu esí cu elu la cale.“ — „Cemi pasa mie?“ — fu respunsulu imperatului. — „O! inca acest'a nu e totu, elu vorbesce a supr'a Maestâti Tale; nu-i place nici o ordinatiune, nici unu edictu; si vrea sê scíe tote mai bine.“ — „Ce-ti pasa tie?“ — respunse regele suridindu.

D'IN STRAINETATE.

* * * La universitatea d'in Petersburg si o femeia asculta drepturile, si se vorbesce despre dens'a, câ vâ devení o jurista renumita a tempului seu. Juristii de-acolo au mai descoperitu in ea multe insusiri placute.

* * * Cetimu in foile d'in Vien'a, câ in Seelandulu nou apare o foia sub redaptiunea regelui de acolo. Maestatea sa voesce a lati dreptatea dorita pe calea presei si pentru acesta cere de la cetitorii sei, de la fie care numeru 3 cruceri.

* * * Familiiele domnitore in Europ'a in anulu trecut au perdutu 11 membri si anume 3 barbati si 8 femei; s'au nascutu 16, 9 príncipi si 7 principese. Sa casatoritu 7. Intre cei 48 suverani (numerandu aici pe imperatulu d'in Basil'a, pe cei 4 príncipi italiani alungati de pe tronu, asidere pe regele Otone) suntu 2 femei. Celu mai betranu e imperatulu d'in Würtemberg (de 81½ ani), celu mai teneru, príncipele de Parm'a (de 4½ ani). De mai multu tempu domnesce príncipele d'in Meiningen (59 ani). Suverani neinsorati suntu 6,

insorati 21, d'intre sotiele loru mai tenera e regin'a d'in Portugali'a.

* * Cetitorii nostri voru fi cetitu in jurnalele straine, câ in anii trecuti au inceputu a sapá ruinele cetátii Pompei, jurnale impartsira in dilele trecute despre sapárilor acele urmatoarea intemplanare: Lucratorii aflara intr'o chilía mai multe schelete, ce e o raritate mare, de ora ce locuitorii d'in Pompei scapara toti víi d'in catastrof'a cea infiatoare. Scheletele a loru patru femei si unu pruncu, stetera langa o-l-alta in siru. Gur'a unei-a erá deschisa, si par' ca aretá fric'a cea grosava. Prunculu stete intr' unu coltiu, unde de buna sema lu-tramise mama-sa, crediendu câ acolo va poté scapá de morte. Pe pamentu erá si o punga si intr'ens'a 20 bucati de bani de argintu, pe schelete se poteá observá si remasitiile vestmintelor.

SENTINTIE.

— Daca voesci sê manci cu apetitu, lucra innainte de mancare.

— Nu acei-a sunt orfani cari n'au nici tata nici mama, ci acei-a, cari nu si-au cascigatu sciintia spirituale.

— Poti face vre-o bunetate, fara ca sê fii omu bunu, inse nici candu, vre-o misielatate, fara ca sê nu fii si tu misielu.

— Daca esci silitu a suferi de la cineva vre-o nedreptate, nu tu esci nefericitulu, ci acel-a, de la care esci silitu a suferi nedreptatea.

— Celu ce nu sémena d'in téma câ paserile 'i vor mancá bucatele pre holde — e neunu.

— Triumfulu intieptilor esiste in modulu de a poté vietui între neintiepti.

— A tiené secretu, a uitá vatemarea, si tempul a-lu intrebuintiá bine: sunt trei sorore dulci.

— Nu-ti comunicá planulu cu ficine, ca in urma sê nu-si bata jocu de tine daca nu-ti va succede planulu.

Găcitură. *)

De la Crisianu.

Eu-su' o dulce desfetare,

Pe pamentu sumu ca si-unu raiu;

Celui tristu dau mangaiare,
Si-i facu veselu tristu-i trau.

De-mi delasi silab'a 'ntâia,
Sumu unu verbu nesatiosu,
Si-ori ce visu séu fantasía,
Candu le'nghitu me sentiu voiosu.

Beutura me vei face,
De me iei ca substantivu,
Si me bea de cumva-ti place,
Câ dieu! nu vei fi betivu.

Găcitur'a de siacu, d'in nrulu 1. insemneza:

Salutare Aurora unei dile multu dorite,
Tu anunti unu sore dulce resarindu in tier'a
mea;

Sore ce va se usuce lacremile amarite,
Ce a scursu d'in ochii nostri ani intregi ursit'a
rea!

University Library Cluj **G. Baronzi.**

Deslegare buna primiranu de la urmatorii DD. prenumeranti: Artemiu Siarcadi, Laurentiu Popu, M. R. (in Aradu), Teologii romani d'in Vien'a, Mihaiu Nagy, Samuilu Paladi, Mateiu Kis, Ioane Moldovanu.

Tragandu sorte, favoritulu fu D. M. R. (in Aradu) carui-a i se va tramite in scurtu tempu: „Radu Buzescu“ — romanu de la I. Dumitrescu.

Telegrafulu redaptiunei.

* * Dlui A. Densusianu: au sositu, ne vomu folosi de ele, cele promise voru fi bine primite. — Fratelui G. M. in S: in nrulu vinitoriu, — banii de prenumeratiune s'a predatu respectivului. — Lui Codreanu: versurile nusu de treba, pote vei avé mai bune. — Dlui V. R. in B.: e bunisiora, decátu trebue sê stramutámu cele doue sire d'in urma d'in strof'a penultima, fiindu ca taia in politica. — Fratelui Marienescu: multiamita pentru cele tramise, — ti-am scriu epistola.

*) Terminulu deslegării e 26. Fauru. Premiulu este o carte. Red.

Proprietariu, redaptoru respundietoriu si edatori: **IOANICHIU MICULESCU**, parocu.

 Mai avemu inca esemplarie complete d'in inceputu.

Cu tipariulu lui: EMERICU BARTALITS.